

GOSTOVANJE FOKLORNE SKUPINE EMONA NA JAPONSKEM

BOJANA RAZPOTNIK

Vsako gostovanje, ki se ga je v skoraj 40-tih letih udeležila Folklorna skupina Emona, je bilo na svoj način nekaj posebnega. Kljub temu pa se nobeno še zdaleč ne more primerjati z našim zadnjim gostovanjem na Japonskem, tako po nastopih kot po delavnicah, po prijaznem sprejemu in odlični organizaciji, po izletih, ki so nam jih omogočili in na koncu koncev po razkošju, s katerim so nas obdajali.

Doživetij in spominov je ogromno, vsa pa so tako posebna in drugačna, da sem se odločila tudi za malo drugačen zapis, saj bi bilo sicer težko strniti vse misli in dogajanja, razen tega pa je vse tako posebno, da verjamem, da bo vsak našel kaj zanimivega, nekaj, kar še ni vedel in o čemer ne moreš prebrati na enem mestu. Sicer pa si lahko prebere vsak le tisto, kar ga zanima, mar ne?

POVABILO JAPONSKE NACIONALNE PLESNE ZVEZE

Folklorna skupina Emona se je na povabilo generalnega sekretarja Japonske nacionalne plesne zveze (NDFDJ), gospoda Aizawe, z velikim veseljem in pričakovanji udeležila 14. All Japan Folk Dance Festival in praznovanja ob 50. letnici NDFDJ. Festival je potekal v 5 kategorijah (Internacional folk dance, Japanese folk dance, American Square dance, American round dance in recreation dance) in je trajal 5 dni, naša skupina pa je bila s strani organizatorjev še posebej povabljen na podaljšano bivanje v skupni dolžini kar 17 dni.

PRIPRAVA NA POT ALI KAKO V TREH TEDNIH PRITI DO LETALSKIH VOZOVNIC

Za pripravo na pot smo imeli vsega skupaj dober mesec časa, kar pomeni, da smo v nekaj dneh morali poslati na Japonsko vse potrebno gradivo ter se podati na lov za letalskimi vozovnicami. To je bila dogodivščina posebne vrste, saj je bilo časa do datuma odhoda izredno malo, folklorne skupine pa vedno potujemo z ogromnimi zaboji kostumov ter seveda z inštrumenti, kar nobenemu letalskemu prevozniku ni ravno po volji. Poleg vsega smo morali potovati še v dveh skupinah, saj so nekateri imeli problem z dopusti, tako da je večja skupina odšla na pot v nedeljo, manjša pa v sredo, dan pred začetkom festivala. Hudo komplicirano! Agencija, ki nam je urejala prevoz in jaz na drugi strani, smo že pošteno zgubljali živce v dogovarjanju s prevozniki.

Šele v petek popoldan smo dobili letalske vozovnice dokončno potrjene, odhod pa smo imeli že v nedeljo navsezgodaj. Razburljivo! Ampak zdaj je končno lahko šlo zares. Opremljeni z vsemi darili, plakati, brošurami, zastavami in zastavicami smo se lahko odpravili na pot.

Dolgo, 28-urno pot, ki nas je vodila po relaciji Ljubljana - Dunaj - Abu Dabi - Taipei - Tokyo, je vsak preživel na svoj način. Nekateri so brali, drugi so se pogovarjali, vsi pa smo se "igrali" z zasloni, ki smo jih imeli na sedežih pred seboj, kjer smo lahko gledali filme, igrali igrice ali poslušali glasbo, predvsem pa spremljali začrtano pot in odštevali kilometre, ki so nas ločevali od težko pričakovanega cilja.

KONČNO NA CILJU

Na končni postaji, na Tokijskem letališču Narita, nas je izmučene od dolge poti in po izpolnjevanju carinskih formalnosti, pričakala naša vodička Junko z asistentko Kazuko in avtobusom, kjer smo se prvič srečali z napisom FS Emona v japonski pisavi, grabljicah, kot smo jo v šali poimenovali. Od tistega trenutka dalje do samega konca smo se srečevali z izredno in do minuto natančno organiziranostjo, kar nam je sprva povzročalo kar nekaj težav. Naše prislovično zamujanje v stilu "akademiških četrt" tam sploh ni prišlo v poštev. Pa še kaj drugega tudi ne.

PRVO SREČANJE Z GOSTITELJI IN DRUGIMI SKUPINAMI

In začelo se je dogajati. Že prvi večer smo bili deležni posebnega sprejema z večerjo, pravi uradni sprejem s predstavitevjo organizatorjev in sodelujočih skupin pa se je odvijal v sredo zvečer. Poleg nas so se festivala udeležile še skupine iz Prage, Hamburga in kitajskega Lianjuana. Že na začetku smo se srečali z nastopom japonske skupine plesalk v folklornih kostumih - kimonih z obveznimi rekviziti, s klobučki in pahljačami.

Seveda je sledilo obvezno slikanje, nekaj pa nas je dobilo klobučke tudi v dar. Po uradnem delu so nas pogostili z "obveznim" sušijem in ostalimi specialitetami. Nekateri so se prvič trudili jesti s palčkami, nazdravili pa smo s pivom, kar je za naše razmere nenavadno - po moje tudi za

Japonska: prikaz pitja čaja. (Iz fotoarhiva društva.)

Tradicionalna japonska večerja. (Iz fotoarhiva društva.)

japonske. Verjetno so že slišali za nemške, češke in seveda tudi slovenske pivske navade.

Organizator nas je prijetno presenetil tudi z darili: vsak udeleženec je dobil polkimono, ki ji pravijo happy, potiskano z motivom festivala, ki smo ga potem srečevali ves čas in s posebno torbico z brušurami, ki nam je kasneje odlično služila.

Na koncu smo še vsi skupaj zaplesali - kot smo kasneje ugotovili - značilni "farewell dance". In še nekaj smo ugotovili: po tem plesu se zabava nepreklicno konča. Ni variante na temo: "Ah, zašpilaj še kakšno, pa še eno pivo bi spili". Organizator nam je namreč z nasmeškom na licu vztrajno ponavljal, da je vsega konec.

NASTOPI

Na željo naše vodičke Junko, ki je bila hkrati tudi prevajalka in napovedovalka, sva pred vsakim nastopom imeli nagovor - ona seveda v japonščini, jaz v slovenskem jeziku, da so obiskovalci imeli priložnost slišati, kako zveni naš jezik. Neverjeten občutek pa je, ko sem uvodoma in na koncu povedala nekaj stavkov v japonščini in je polna dvorana z navdušenjem gromko odzdravila "Konbanwa!" (Dober večer). Prav tak občutek je bil, ko je naša "jajčarica" Bogdan pri štajerskih plesih pozdravil navzoče z "dober den" in so mu vsi v en glas odgovorili. Tega pa res ne doživiš nikjer, sploh pa ne v tako jezikovno drugačni deželi.

Takšnih pristrčnih celovečernih nastopov v času festivala je bilo kar nekaj, zato bi izpostavila samo dva. Prvi nastop je bil v veliki športni dvorani Yokohama Arena, kjer smo naše rezijanske plesne prikazali pred 12.000 gledalci, obrnjeni proti loži, kjer so sedeli člani cesarske družine. Veličastno! Naš nastop si je ogledal tudi naš veleposlanik v Tokyu, gospod Basej, ki nas je kasneje obiskal tudi v garderobi.

Drugi veličastni dogodek pa je bil ob zaključku festivala. Takrat smo se ob ritmu koračnice sprehodili z našo zastavo med nepregledno množico domačinov, ki so nas pozdravljali prav nič prislovično zadržano. Nasprotno. Vsi so se nas hoteli dotakniti in nam stisniti roke, da smo bili

od presenečenja čisto iz sebe. Tudi kakšna solzica ganjenosti je pritekla. Tega občutka se ne da opisati, saj kaj takega nismo še nikjer doživeli. Res je bilo nepopisno.

Pa še ena zanimivost. Japonci izredno pazijo na parket, s katerim so prekrile vse dvorane, saj je les tam dragocen. Nam so načeloma - razen na delavnicah, kjer smo bili v nogavicah - dovolili vstop v dvorano v škornjih. Presenečenje pa smo doživeli v Gifuju, kjer smo morali do posebej označenega odra nataktni njihove copate ali priti bosi in se tam obuti. Pod noge orkestra so dali dele tapisona, pa še na tem so bili bosi. Ko je violinistka tolkla z nogo pri rezijanskih plesih, jih je skoraj kap. In še nekaj - ste že videli kurenta drveti za plesalkami v copatih? No, tudi to smo doživeli.

DELAVNICE

Posebni dogodki na gostovanju so bile delavnice, saj smo naenkrat učili slovenske plesne čez tisoč udeležencev festivala. Postopek je bil vedno in povsod enak: najprej pozdrav, potem nagovor, sledilo je ogrevanje na japonski način in učenje. Nihče od nas ne bo pozabil neverjetne discipline, ki vlada prav povsod. Medtem, ko sta naša Anita in Tomaž kazala posamezno sliko, so vsi počepnili in budno spremljali pokazano. Nič klepetanja in komentiranja. Samo gledanje in glej ga šmenta, ko so vstali, so praviloma vsi obvladali vsaj lažji del, tako da smo imeli zelo malo dela s popravljanjem. Malo več težav jim je povzročal naš znameniti "okenček" pri štajerišu, ki - resnici na ljubo - povzroča nemalo težav tudi našim brucem. Sicer pa smo jih približno naučili deset slik štajeriša in del kresovanja v pičlih dveh urah.

IZLETI

Še danes ne moremo verjeti, da so nam gostitelji vsak prosti dan omogočili ogled kakšne od njihovih znamenitosti. Najprej ogled Disney Sea, ki je edini na svetu, nato ogled svetovne dediščine, nacionalnega parka Nikko s prelepimi templji, z dvigalom smo se povzpeli na razgledno točko 97-metrskih slapov Kegon, prepričali smo se v barvitost China Town-a, en dan so nas razvajali v japon-

Učenje gorenskega štajeriša 10.000 udeležencev naenkrat. (Iz fotoarhiva društva.)

skih toplicah Atami Hot Spring Resort, v Gifuju smo imeli priložnost videti grad ene od japonskih princes, na pravo princeso pa smo naleteli slučajno pri ogledu ribiške vasice. Še posebej pa so nas navdušili, ko so nas na posebnem sprejemu oblekli v kimone, nam prikazali umetnost tradicionalnega pitja zelenega čaja ter v našo čast pripravili značilno japonsko, sedečo na petah, večerjo.

JAPONSKA IN JAPONCI

Prvi teden bivanja smo se čudili, drug teden samo še opazovali, tretji teden pa ugotovili, da so Japonci pravzaprav žrtve svoje tradicije.

POZDRAVLJANJE

Znano je, da se Japonci pozdravljajo samo s prikloni, celo prijatelji in vrstniki med seboj. Rokovanje in tepljanje po rami se je pojavilo le med poslovneži, počasi ga osvajajo tudi mlajši. Sicer pa velja: nižji kot je nekdo po rangu, bolj se mora prikloniti. Uboge snažilke so se priklanjale do kolen. Očitno nihče nima težav s hrbtenico.

TOČNOST

Prve dni smo imeli največje probleme s točnostjo. Pravilo tam je, da se na določeno mesto sestanka pride vsaj 5 minut prej, še bolje pa 15. Naše počasno kapljanje na določen kraj se je kaj hitro spremenilo v predčasen zbor. S točnostjo so Japonci prav obsedeni. Prostori so po nastopu morali biti izpraznjeni minuto pred 21. uro, sicer bi moral organizator plačati veliko kazen. Prihod najhitrejšega vlaka na svetu Shinkansen je bil ob 8.48, odhod pa ob 8.49. In da ne boste mislili, da se nismo vsi vkricali in izkricali v eni minuti. Vlak ima v enem letu na isti progi morda vse skupaj samo 2 minuti zamude. Noro!

SKRBNOST (pravzaprav nadzor)

Kot sem že omenila, smo samo prvi dan lahko hodili ločeno. To je bil tudi edini dan, ko so nam to pustili. Od tedaj naprej smo morali biti vsi skoraj ves čas na očeh. Še posebej je to veljalo za izlete. Tolikokrat, kot so nas na Japonskem prešteli, nas niso še nikjer; zjutraj na zbirnem mestu v hotelu, nato že čez nekaj metrov, ko smo se zbrali pred avtobusom, na avtobusu posebej Junko in posebej sprevodnica avtobusa in potem enak postopek ob vsakem postanku, ob vsakem vstopu in izstopu. Na koncu smo se že kar sami preštevali.

ČISTOČA

Take čistoče ne vidiš nikjer. Mesto brez enega samega smetnjaka, pa vendar nikjer ene smeti. Res pa je, da nikogar nismo videli po cesti kaditi, jesti, piti itd.. Da o toaletah sploh ne govorimo. V ženskem wc-ju je v kotu poseben sedež za odlaganje malega otroka in previjalna mizica. Ko si umivajo roke na javnih mestih, pobrišejo za seboj vsako kapljo. Le zakaj potrebujejo snažilke?

SPREJEMANJE DARIL

Naše popolno nasprotje. Vsako darilo lahko pogledaš in odviješ šele z dovoljenjem tistega, ki ti darilo daje. Vsa darila so izredno umetelno zavita in zelo nekulturno je, če ovoj raztrgaš. Po ogledu darila se ga zavije nazaj in spravi do odhoda domov.

GIBANJE

Po mestih je slika zmeraj enaka: vsi hodijo izključno po levi strani, na tekočih stopnicah stojijo eden za drugim strogo na levi strani. Desna stran je namenjena mlajšim za prehitevanje. Naslednja slika: moški v temni obleki, beli srjaci ter kravati s slušalko v ušesih, pogledom na mobilni telefon in črno aktovko v drugi roki. Kot v filmu Men in black. Hudo! Ženske: skromna drža, pogled usmerjen v tla. Ni pogledov okoli sebe za vsak slučaj, če ugledaš kakšnega znanca, ni nasmehov, glasnega govorjenja, vpitja čez cel prostor. Grozljivo!

AVTOMOBILI

Hudo dobri, japonski seveda, tipi kot jih ne moreš videti v Evropi. Ostalih znamk vidiš le za vzorec, pa še to povečini kakšnega mercedesa. Pa kaj bi to! Naš Matjaž, ki v šoli poučuje varno vožnjo, je najprej ugotovil, da v vsem času nismo videli nikjer nobenih prask, udarnin, razbitih žarometov itd., avtomobili pa so tako čisti, kot da bi jih ravno oprane iz trgovine postavili na cesto. Le kako jim to uspe?

Še veliko bi lahko naštevali. Včasih se nam je zazdelo, da smo kar v drugem vesolju, ne samo v drugi kulturi, tako zelo drugačno je bilo gostovanje na Japonskem. Ne glede na to pa vsakič, ko se vrnemo iz tuje dežele, ugotavljamo, da smo zelo, zelo različni. In prav je tako. To spoštujemo in poskušamo potegniti iz vsake izkušnje kaj dobrega in pozitivnega zase. Razlogi, zakaj Emonci tako radi hodimo na gostovanja, so vsekakor pretekle izkušnje, dobre ali pa nekoliko manj dobre - teh je seveda manj.

Z vodičko na posebni slavnostni večerji.
(Iz fotoarhiva društva.)